

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “วาทกรรมวิเคราะห์พระราชนิพนธ์เรื่องพระมหาชนก” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงวาทกรรมในกระบวนการสื่อสารของพระราชนิพนธ์เรื่องพระมหาชนก รวมไปถึงความหมายของเนื้อหา รูปภาพประกอบ และความเข้าใจของผู้รับสาร

วิธีการศึกษาได้ใช้การศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบบสหวิธีการ (Multiple Methodology) ประกอบด้วย รูปแบบการวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) การสัมภาษณ์เชิงเจาะลึก (In-Depth Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus group Interview) และใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

จากการวิจัย ผู้วิจัยจะขอนำเสนอสรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผลการศึกษา ตามแต่ปัญหาคำถามวิจัยดังต่อไปนี้

ปัญหาคำถามวิจัยข้อที่ 1. บริบทในกระบวนการสื่อสารพระราชนิพนธ์พระมหาชนกทั้งฉบับปกแข็งพร้อมภาพประกอบ 8 ศิลปินและฉบับการ์ตูน เป็นอย่างไร

ผลการวิจัยและอภิปราย

พระราชนิพนธ์เรื่องพระมหาชนกในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่รู้จักอย่างแพร่หลายเพราะล้วนมีเรื่อง “อานาจ” เข้ามาเกี่ยวข้องทั้งโดยตรงและทางอ้อม ตามแนวทางวาทกรรมของฟูโกต์

“อานาจ” ในเชิงวาทกรรม มีตั้งแต่ตัวผู้ส่งสารที่เรียกว่า “บารมี” ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ระดับคือ ในขั้นต้นได้แก่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า และในระดับต่อมาคือพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในขณะเดียวกัน ตัวสารที่ต้องการจะส่งสื่อได้ว่ามีความสำคัญอยู่แล้วเพราะมีความเกี่ยวข้องกับศาสนา จึงโยงโยไปจนถึงอุดมการณ์ที่ละเอียดอ่อน ทางด้านสื่อที่นำมาใช้เผยแพร่วาทกรรมนั้นถือได้ว่าเป็นผลมาจากบารมีของผู้ส่งสารจึงทำให้วาทกรรมดังกล่าวเป็นที่รู้จักไปอย่างกว้างขวาง ขณะเดียวกันการ

สร้างภาพที่มาประกอบพระราชนิพนธ์พระมหากษัตริย์ที่มีลักษณะของความสัมพันธ์เชิงอำนาจในการสามารถควบคุมการผลิตภาพประกอบให้เป็นอย่างที่ผู้ส่งสารต้องการ

การปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรม (Sociocultural practice) สรุปได้ทั้งหมด 4 ประการ

1. ศาสนา
2. สถาบันพระมหากษัตริย์
3. เศรษฐกิจและสังคม
4. ภาษาและวัฒนธรรม

กลุ่มผู้รับสารกล่าวได้ว่ามีกลุ่มเป้าหมายที่กว้างขวางและหลากหลาย ประกอบไปด้วย

1. กลุ่มปัญญาชนชั้นนำทางสังคม
2. ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาและวัฒนธรรมไทย
3. สื่อมวลชน
4. เยาวชนและประชาชนทั่วไป

ในกลุ่มผู้รับสารจะมีทั้งกลุ่มที่มีลักษณะของผู้นำทางความคิด (Opinion Leader) สามารถสานต่อวาทกรรมด้วยโดยการนำไปตีความ และนำไปประยุกต์ใช้กับเป็นทฤษฎีหรือแนวทางต่าง ๆ ทำให้เกิดวาทกรรมอีกชุดที่กลุ่มผู้รับสารทั่ว ๆ ขอมรับมาใช้และปฏิบัติ โดยไม่มีใครรู้ว่าแท้ที่จริงแล้ว ผู้ส่งสารมีความต้องการเช่นไร แต่อย่างไรก็ดีการรับรู้ถึงสารอย่างเข้าใจจึงเป็นเรื่องยากสำหรับผู้รับสารส่วนใหญ่โดยทั่ว ๆ ไป หากไม่ได้ใส่ใจหรือติดตามอย่างใกล้ชิด

การนำเอาพระมหากษัตริย์มาแนะนำเสนอ หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการผลิตซ้ำ จากสมัยพระพุทธศาสนาถือเป็นเรื่องที่ถูกคนยอมรับเพราะเป็นการโยงใยถึงศาสนา ถึงแม้จะมีการดัดแปลงบ้าง แต่พระองค์ก็ได้เลือกเฉพาะส่วนที่ต้องการนำเสนอให้เหมาะสมกับการรับรู้ของประชาชน และเหมาะสมกับยุคสมัยเท่านั้น ส่วนประเด็นหลักพระองค์ยังคงใจความสำคัญเอาไว้มากที่สุดเท่าที่สามารถจะทำได้

จะเห็นได้ว่าวาทกรรมเป็นสิ่งที่สร้างความจริงและสามารถเปลี่ยนแปลงสังคมได้ ดังนั้นวาทกรรมกับเรื่องของอำนาจจึงเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ออก เนื่องจากวาทกรรมจะเป็นตัวบังคับ ยึดเหนี่ยวความจริงที่ตนเองสร้างขึ้นมาให้กับสังคม แต่เป็นอำนาจและความรุนแรงที่ยากแก่การมองเห็น แต่เมื่อพิจารณาให้ดีเราจะเห็นถึงการโยงใยของอำนาจในสังคมว่าใครมีอำนาจหรือความชอบธรรมที่จะพูดถึงเรื่องนี้ พูดอย่างไร ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น เหตุผลต่าง ๆ ที่กลุ่มบุคคลในแต่ละสถาบันหยิบยก

ขึ้นมาอย่างเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและความเป็นไปได้ในการกลายเป็นความจริง ซึ่งหมายถึงการพยายามยึดเหนี่ยวหรือบังคับความจริงที่ถูกสร้างขึ้นให้สังคมยอมรับนั่นเอง

อำนาจของวาทกรรมในการให้ความหมายกับพระราชนิพนธ์เรื่องพระมหากษัตริย์นั้นเป็นเรื่องที่จะสังเกตโดยตรงค่อนข้างยาก เนื่องจากตัวของอำนาจเองมีความเป็นนามธรรมสูงและจับต้องไม่ได้ ดังนั้นเราจึงศึกษาอำนาจและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นหลังจากวาทกรรมได้ผลผลิตออกไปแล้วหรือที่เรียกว่าภาคปฏิบัติการจริงของอำนาจว่า อำนาจวาทกรรมนั้น ๆ สามารถสร้างโอกาสและความเป็นไปได้ในการครอบครองพื้นที่การรับรู้และประเมินคุณค่าต่อสื่อนี้ของคนในสังคมได้หรือไม่อย่างไร หรือกล่าวให้เข้าใจง่ายขึ้นก็คือ พิจารณาจากแบบแผนวิธีการปฏิบัติการของคนในสังคมที่มีต่อพระราชนิพนธ์พระมหากษัตริย์ว่าเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับที่ผู้ผลิตวาทกรรมต้องหรือไม่นั่นเอง ซึ่งจากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบันจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า สังคมไทยให้ความหมายต่อพระราชนิพนธ์พระมหากษัตริย์เป็นอย่างดี จนเกิดเป็นสัญลักษณ์ที่เข้าใจกันในสังคม ซึ่งทั้งความหมายและสัญลักษณ์ที่ถูกสร้างขึ้นมานำไปสู่วิถีทางและแบบแผนการปฏิบัติที่ตอบสนองกับวาทกรรมพระราชนิพนธ์พระมหากษัตริย์ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็น ยอดขายทางการตลาดของพระราชนิพนธ์ทั้ง 2 แบบ , การสานต่อโครงการพระราชดำริและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งปฏิบัติการทั้งหมดนี้เองคือ บทสรุปที่เป็นรูปธรรมของอำนาจของวาทกรรมวิเคราะห์พระราชนิพนธ์เรื่องพระมหากษัตริย์

ปัญหามานำวิจัยข้อที่ 2 เนื้อหาสาระสำคัญและสาระแฝงของพระมหากษัตริย์ฉบับพระไตรปิฎกและพระมหากษัตริย์ฉบับพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีลักษณะอย่างไร

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ผลการวิจัยเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของพระมหากษัตริย์ฉบับพระไตรปิฎกและฉบับพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พบว่า จากการจัดแบ่งตามจำนวนตอนทั้ง 37 ตอน โดยยึดถือจากพระมหากษัตริย์ฉบับพระราชนิพนธ์เป็นหลักนั้น พระมหากษัตริย์ฉบับพระไตรปิฎกสามารถจัดแบ่งตามจำนวนตอนได้ 33 ตอน ตั้งแต่ตอนที่ 34 – 37 ไม่สามารถแบ่งเพื่อเปรียบเทียบได้ เพราะเนื้อหาในตอนดังกล่าวไม่มีลักษณะร่วมกัน เนื่องมาจากเนื้อหาของตอนเหล่านั้นได้มีการดัดแปลงจนเกิดความแตกต่าง

สำหรับคาถาที่ปรากฏในพระมหากษัตริย์ฉบับพระไตรปิฎกและฉบับพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๑ รัชกาลที่ 9 นั้น พบว่า คาถาที่ปรากฏในพระมหากษัตริย์ฉบับพระไตร

ปิฎกมีทั้งสิ้น 39 บท คือตั้งแต่ คาถาบทที่ (442) จนถึง คาถาบทที่(481) ส่วนคาถาในพระชนกฉบับ พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ รัชกาลที่ 9 ประกอบด้วยคาถาทั้งสิ้น 9 บท คือ เริ่มตั้งแต่คาถาบทที่ (442) และจบลงที่ คาถาบทที่ (450) ซึ่งในจำนวนคาถาทั้ง 9 บทนี้พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ ได้เพิ่มอติเรกคาถาเพิ่มเติมเข้าไป

จากผลการวิจัยดังกล่าว สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ มี พระราชประสงค์ที่จะเน้นแนวคิดหลักของเรื่องคือความเพียร และแนวคิดรองของเรื่องคือปัญญา ให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพราะทั้ง คาถาทั้ง 8 บทที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ ทรงคงเอาไว้ ไม่คัด แปลง เป็นเรื่องเกี่ยวกับวิริยบารมีทั้งสิ้น ส่วนคาถาบทอื่น ๆ เป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับวิริยบารมี พระ องค์ทรงตัดทิ้ง นอกจากนี้อติเรกคาถาที่พระองค์ทรงเพิ่มเข้ามา 1 บท เนื้อหาเกี่ยวกับ ปัญญา ซึ่ง สอดคล้องกับ แนวคิดรองของเรื่องที่คุณแต่งต้องการจะสื่อสาร

เนื้อหาของพระมหากษัตริย์ตั้งแต่ตอนที่ 34 จนถึงตอนที่ 37 มีความแตกต่างกันจนหาลักษณะ ร่วมกันไม่ได้ เพราะแนวคิดรองของงานประพันธ์ทั้ง 2 ฉบับนี้มีความแตกต่างกัน จึงส่งผลถึงเนื้อหา ที่แตกต่างกัน

ส่วนผลการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะเนื้อหาจากพระมหากษัตริย์พระไตรปิฎกและฉบับ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ลักษณะเนื้อหาเปรียบเทียบพระมหากษัตริย์พระไตรปิฎกและ พระมหากษัตริย์พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ รัชกาลที่ 9 ทั้ง 37 ตอน มี ลักษณะเนื้อหาเปรียบเทียบอยู่ 3 ลักษณะ โดยเรียงสรุปได้คือ ลักษณะเนื้อหาที่เหมือนกัน ลักษณะ เนื้อหาที่คล้ายคลึง ลักษณะเนื้อหาที่แตกต่าง (คัดแปลง)

1. ลักษณะเนื้อหาที่เหมือนกัน จำนวน 18 ตอน คิดเป็น ประมาณ 49 % ประกอบด้วยตอนที่ 9,10,12,14,15,16,19,20,21,22,23,24,25,26,28,31,32 และตอนที่ 33 จากการพิจารณาลักษณะ เนื้อหาที่เหมือนพบว่ามืองค์ประกอบ 2 ลักษณะที่ทำให้ผู้ประพันธ์คงเนื้อหาไว้ให้เหมือนกัน คือ
 - 1.1 ลักษณะเนื้อหากระชับ เข้าใจง่าย ใช้คำราชาศัพท์ได้เหมาะสม มีทั้งหมด 10 ตอน คิดเป็น ประมาณ 56 % ประกอบด้วยตอน 9,10,12,14,15,16,19,31,32 และ 33
 - 1.2 ลักษณะของเนื้อหาที่ประกอบไปด้วยคาถาต่าง ๆ มีทั้งหมด 8 ตอน คิดเป็นประมาณ 44 % ประกอบด้วยตอน 20,21,22,23,24,25,26 และ 28

ลักษณะของเนื้อหาที่เหมือนกัน ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดหลักของเรื่อง คือ วิทยารมย์ หรือ ความเพียร จะเห็นได้ว่าเนื้อหาที่เหมือนกันเหล่านี้จะเป็น คาถา เสียส่วนใหญ่ซึ่ง คาถาเหล่านั้นเป็นเรื่องของการกล่าวถึง วิทยารมย์ทั้งสิ้น

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ ต้องการจะคงแนวคิดหลักของเรื่อง คือ ความเพียร เอาไว้ให้เป็นแนวคิดหลักของเรื่องต่อไป พระองค์จึงไม่คิดเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด เพื่อให้แนวคิดหลักมีความชัดเจนและเด่นชัดมากที่สุด นอกจากนี้เมื่อพิจารณาคุณด้านภาษาที่ใช้พบว่า ค่อนข้างจะเป็นสำนวนที่สั้นกระชับสื่อความหมายได้คืออยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด ผู้วิจัยสรุปลักษณะเนื้อหาที่เหมือนกันไว้ 2 ประการคือ

1. เนื้อหาสำคัญที่ต้องการสื่อ
 2. ส่วนที่สื่อสารเข้าใจง่าย ตรงตามความหมาย
2. ลักษณะของเนื้อหาที่คล้ายคลึงกัน จำนวน 14 ตอน คิดเป็น ประมาณ 38 % ประกอบด้วย ตอนที่ 1,2,3,4,5,6,7,8,11,13,17,18,29 และตอนที่ 30 จากการพิจารณาลักษณะเนื้อหาที่คล้ายคลึงกันพบว่า มีองค์ประกอบที่ทำให้ผู้ประพันธ์ต้องปรับเนื้อหา คือ
 - 2.1 วิธีการปรับให้ลักษณะของเนื้อหากระชับ เข้าใจง่าย เหมาะสม ใช้ทั้งหมด 15 ครั้ง โดยแบ่งออกเป็นประเด็นย่อยคือ การปรับด้านภาษาทั้งหมด 7 ครั้ง ได้แก่ตอน 1,2,3,4,5,7,11 ปรับด้านประโยคทั้งหมด 3 ครั้ง ได้แก่ตอน 2,3,5 ปรับด้านคำศัพท์ ทั้งหมด 5 ครั้ง ได้แก่ตอน 2,3,4,6,13
 - 2.2 ปรับคำราชาศัพท์ให้เหมาะสม ทั้งหมด 4 ครั้ง ได้แก่ตอน 3,4,5,18
 - 2.3 วิธีอธิบายเนื้อหาเพิ่มเติม ทั้งหมด 3 ครั้ง ได้แก่ ตอน 8 ,17,18
 - 2.4 วิธีตัดทอนเนื้อหาออก ทั้งหมด 2 ครั้ง ได้แก่ตอน 29 , 30

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาจำนวนตอนกับจำนวนวิธีการใช้ (รวมวิธีการย่อยด้วย) โดยเรียงจากจำนวนวิธีการน้อยครั้งไปหามากครั้ง จะพบว่า

 - จำนวนตอนที่ใช้ 1 วิธีการมี 9 ตอน ได้แก่ ตอน 1,6,7,8,11,13,17,29,30
 - จำนวนตอนที่ใช้ 2 วิธีการมี 1 ตอน ได้แก่ ตอน 18
 - จำนวนตอนที่ใช้ 3 วิธีการมี 3 ตอน ได้แก่ ตอน 2,4,5
 - จำนวนตอนที่ใช้ 4 วิธีการมี 1 ตอน ได้แก่ ตอน 3

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 3 การสื่อความหมายที่มากับรูปแบบ และเนื้อหา จากภาพที่ใช้ประกอบใน พระมหาชนกลบับปกแข็งจาก 8 ศิลปินและภาพประกอบในพระมหาชนกลบับการ์ตูน สื่อความหมายอะไรบ้าง

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

การสื่อความหมายที่มากับรูปแบบจากภาพประกอบในพระราชนิพนธ์เรื่องพระมหาชนกลบับได้ว่าส่วนใหญ่ใช้องค์ประกอบทางศิลปะในการสื่อความหมายไม่ว่าจะเป็น เส้น รูปทรง สี พื้นผิว แต่ความหมายที่สื่อ่นั้นเป็นเพียงความหมายในชั้นต้นเท่านั้น ไม่ได้มีลึกซึ้งแต่อย่างใด นอกจากนี้ยังมีการใช้ภาพเชิงสัญลักษณ์ปรากฏให้เห็นอยู่บ้าง แต่ทั้งนี้ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่สามารถเข้าใจได้โดยง่าย เพราะเป็นการใช้สัญลักษณ์ที่ปรากฏในสังคมไทยบ่อยครั้ง

ภาพประกอบในพระราชนิพนธ์พระมหาชนกลบับจึงเป็นเหมือนการช่วยเล่าเรื่อง การช่วยเพิ่มสีสันให้เรื่องน่าสนใจเท่านั้น สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากการวาดภาพประกอบที่ถูกกำหนดมาเป็นลักษณะร่วมสมัยในรัชกาล คือไล่ตามลำดับมาตั้งแต่ต้นกรุงรัตนโกสินทร์ที่มีลักษณะไทยประเพณี จนมาถึงลักษณะศิลปะร่วมสมัยที่เป็นเรื่องสัญลักษณ์ นามธรรม ดังนั้นภาพที่สื่อส่วนใหญ่จึงเป็นการพัฒนาการสื่อความหมายจากการเล่าเรื่องธรรมดาจนถึงการสื่อความหมายด้วยสัญลักษณ์ตามลำดับ นอกจากนี้สาเหตุที่สำคัญที่ทำให้ภาพประกอบค่อนข้างจะตรงไปตรงมาตามเนื้อหาของเรื่อง เพราะอำนาจการตีความของคณะกรรมการและผู้เกี่ยวข้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้นศิลปินจึงต้องเดินตามแนวทางที่คณะกรรมการได้กำหนดไว้เท่านั้น ไม่ได้ใช้จินตนาการจากการตีความเองอย่างเต็มที่ รูปภาพที่วาดออกมาเป็นภาพที่เกิดจากการช่วยกันตีความหมายจากเนื้อเรื่องของคณะกรรมการแล้ว กล่าวได้ว่าจินตนาการในการสร้างภาพประกอบของศิลปิน เป็นการจินตนาการจากเนื้อหาที่คณะกรรมการตีความไว้ให้ ไม่ใช่มาจากความเข้าใจและการอ่านของตนเอง

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 4 ผู้รับสารมีความเข้าใจในสาระสำคัญและสาระแฝงจากเนื้อหาของเรื่อง ตรงกับที่ผู้ส่งสารนำเสนอหรือไม่ อย่างไร

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

กลุ่มผู้รับสาร โดยทั่วไปได้รับอิทธิพลจากการประชาสัมพันธ์ที่เป็นเหมือนการปฏิบัติกรวาทกรรมของสื่อมวลชนอย่างชัดเจน ดังนั้นการรับรู้สารมีผลมาจากการประชาสัมพันธ์จึงทำให้เป็น

ที่รู้จัก และสื่อที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือ สื่อโทรทัศน์ จากการวิจัยจะเห็นได้ชัดเจนว่าความสำเร็จจากยอดขายดังกล่าวมาจากการใช้สื่อมวลชนเพื่อเป็นเครื่องมือในการโฆษณาสินค้าเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนเกิดการบริโภคอย่างต่อเนื่องและสร้างค่านิยมบริโภคนิยมให้กับสังคม สิ่งที่วงการสื่อสารมวลชนไม่อาจปฏิเสธได้ก็คือสื่อมวลชนก็ถูกรอบงำจากวาทกรรมกระแสหลักนั่นเองและที่สำคัญยังเป็นตัวช่วยเสริมให้วาทกรรมกระแสหลักครองความเป็นเจ้าและกำหนดการกระทำของคนในสังคมไทย

ส่วนการซื้อพระราชนิพนธ์พระมหากษัตริย์มาอ่าน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะซื้อฉบับการ์ตูนหากมองในด้านการตลาดถือได้ว่าเป็นหนังสือที่ประสบความสำเร็จด้านยอดขายอย่างดี แต่ถ้าพิจารณาในเรื่องของการเข้าใจถึงสาระสำคัญนั้นมีเพียงส่วนน้อย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอายุ การศึกษา และการเปิดรับสื่อด้วย จึงกล่าวได้ว่ากลุ่มผู้รับสารโดยทั่วไปอยู่ในระดับที่รู้จักแต่ไม่เข้าใจ

ขณะเดียวกันกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับมอบหมายจากทางอาจารย์ให้อ่านกับกลุ่มตัวอย่างที่สมัครใจอ่านเองก็มีการรับรู้ถึงสาระของเรื่องไม่เหมือนกัน การถูกบังคับ ทำให้นักเรียนจดจำ ค้นคว้าเนื้อหาเพิ่มเติม รวมไปถึงวิเคราะห์สาระของเรื่องได้ดีกว่า นักเรียนที่อ่านเองโดยสมัครใจ ย่อมแสดงให้เห็นว่าพระราชนิพนธ์พระมหากษัตริย์มาอ่านโดยฉิวเฉียดจะไม่เกิดความหมายที่ลึกซึ้งอย่างที่ได้มีการตีความกันไปในประเด็นต่าง ๆ

สรุปผลจากปัญหามาวิจัยทั้งหมด

พระราชนิพนธ์พระมหากษัตริย์มาอ่าน ได้รับความสำเร็จสืบเนื่องมาจากอำนาจทางวาทกรรม ทั้งในลักษณะเปิดเผยและแอบแฝง อำนาจทางวาทกรรมนี้โยงใยเกี่ยวพันกับเรื่องของศาสนา สถาบันพระมหากษัตริย์ เศรษฐกิจและสังคม จนไปถึงวัฒนธรรมของชาติ ด้วยเหตุนี้ทุกฝ่ายจึงให้การยอมรับ และเผยแพร่พระราชนิพนธ์พระมหากษัตริย์มาอ่านอย่างแพร่หลาย จนประสบความสำเร็จอย่างงดงาม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงวาทกรรมพระราชนิพนธ์เรื่องพระมหากษัตริย์และจากข้อค้นพบที่ได้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนางานวิจัยทางด้านวาทกรรม ดังต่อไปนี้

วาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับพระราชนิพนธ์พระมหาชนยังมีอีกหลายสื่อที่น่าสนใจ ไม่ว่าจะเป็น การ์ตูน ติ๊ก เพลง ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะนำมาศึกษาเพื่อให้เกิดภาพรวมของการผลิตพระราชนิพนธ์เรื่องพระมหาชน

งานวิจัยควรจะเพิ่มเติม การเก็บข้อมูลแบบเจาะลึกกับกลุ่มผู้รับสารกลุ่มอื่น ๆ เพื่อให้ทราบถึงทัศนคติที่แตกต่างไปจากกลุ่มนักเรียนกลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลายที่ปรากฏในงานวิจัยชิ้นนี้

ประการสุดท้ายผู้วิจัยมีความเห็นว่า หากได้มีการสัมภาษณ์คณะทำงานในฝ่ายต่าง ๆ จากการผลิตพระราชนิพนธ์พระมหาชนจะทำให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดมากขึ้น